

Uživatelská příručka

Uživatelské rozhraní aplikace DoserFindIT se dělí na dvě části – vyhledávací portál a administrační rozhraní. Vyhledávací portál umožňuje základní a rozšířené vyhledávání článků a vyhledávání zdrojových dokumentů a zpřístupňuje nalezené výsledky a k nim přidané služby. Administrační rozhraní slouží registrovaným uživatelům pro správu jejich uživatelských profilů a pověřeným pracovníkům ke správě registrovaných uživatelů a správě a nastavení aplikace.

Dále je v kapitole také popsáno dotazovací a administrační rozhraní DBLP databáze, která funguje samostatně. DBLP databáze zpřístupňuje lokální kopii databáze pro vyhledávání a do aplikace je zařazena jako jeden z prohledávaných zdrojů.

V závěru kapitoly je stručně popsána instalace a konfigurace všech potřebných serverů a specifické požadavky aplikace. Důležitá je především konfigurace samotné aplikace, protože zbytek je lepší ponechat na správcích serverů.

5.1 Vyhledávací portál – uživatelské rozhraní

Vyhledávací portál umožňuje dva přístupy k vyhledávání – základní a rozšířené. V případě, že je k dispozici dostatek specifických údajů, např. jméno autora nebo přibližný název článku, je vhodnější využít rozšířené vyhledávání, kde lze zadat zvlášť názvové, autorské a předmětové údaje. Pro obecné hledání stačí využít základní vyhledávání, kde stačí zadat pouze hledané slovo nebo frázi a jsou prohledávána všechna pole. Rozšířené vyhledávání na rozdíl od základního vyhledávání prohledává pouze názvové, autorské a předmětové údaje, nikoli všechny údaje.

Vyhledávání zdrojových dokumentů umožňuje vyhledávání podle názvu dokumentu a jeho ISSN nebo ISBN. Pokud jsou údaje ISSN a ISBN známy, je nejlepší vyhledávat pouze podle nich, protože tato čísla pokračující publikaci a knižní titul jednoznačně identifikují.

Způsoby, jakými lze formulovat dotazy, jsou uvedeny v podkapitole Možnosti dotazování.

5.1.1 Možnosti dotazování

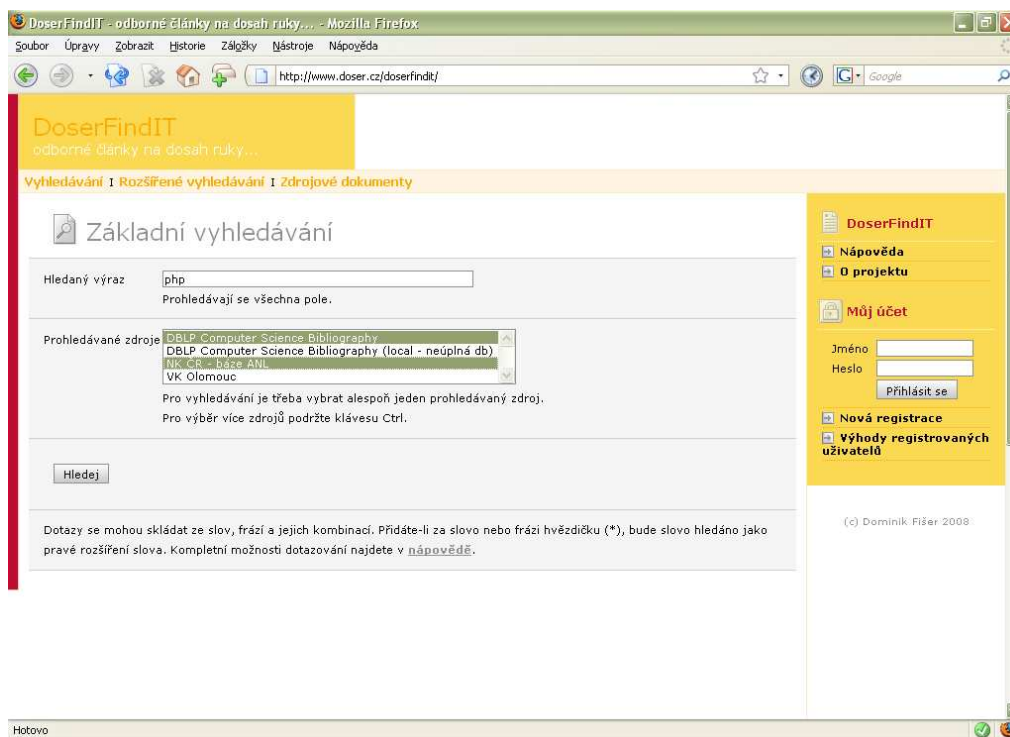
Možnosti dotazování do jednotlivých zdrojů se často značně liší, přesto se aplikace nechce omezovat na úplně jednoduché dotazování ve formě pouhého slova nebo seznamu slov, které podporují všechny zdroje. V případě prohledávání zdroje, který nedokáže uživatelem zadaný dotaz přesně odpovědět, bude tento dotaz automaticky převeden a nepodporované vyhledávací možnosti zdroje budou z dotazu vynechány.

Aplikace nabízí pro všechny prohledávané zdroje jednotný dotazovací jazyk. Dotazy se mohou skládat ze slov a frází nebo jejich kombinací. Na pořadí zápisu slov a frází nezáleží. Fráze se uzavírají do uvozovek a nesmějí uvnitř obsahovat další uvozovky. Interpunkční znaménka, která nejsou součástí slov, nemusí být prohledávaným zdrojem zohledněna. Vyhledávání nerozlišuje velká a malá písmena, a to ani ve frázích. Přístup k vyhledávání s diakritikou se u jednotlivých zdrojů liší, záleží tedy plně na prohledávaném zdroji.

Kromě slov a frází umožňuje vyhledávací jazyk ještě pravé rozšíření, které se zapisuje přidáním hvězdičky za hledané slovo nebo frázi. Hvězdička musí následovat bez mezery, u frází se zapisuje až za závěrečnou uvozovku. Při zadání dotazu *data** budou nalezeny všechny záznamy, které obsahují slovo *data* jako prefix libovolného slova. Nalezeny tedy budou nejen záznamy obsahující slovo *data*, ale například i záznamy obsahující slova *databáze* nebo *database*.

5.1.2 Základní vyhledávání

Základní vyhledávání prohledává všechna pole záznamu (nejen názvové, autorské a předmětové údaje). Do formulářového pole *Hledaný výraz* zadáte hledaná slova nebo fráze a vyberete prohledávané zdroje. Je třeba vždy vybrat alespoň jeden prohledávaný zdroj, jinak budete požádáni o výběr zdroje. Více zdrojů je možné vybrat podržením klávesy *Ctrl* a vybráním více položek. Hledání zahájíte stisknutím tlačítka *Hledej*.

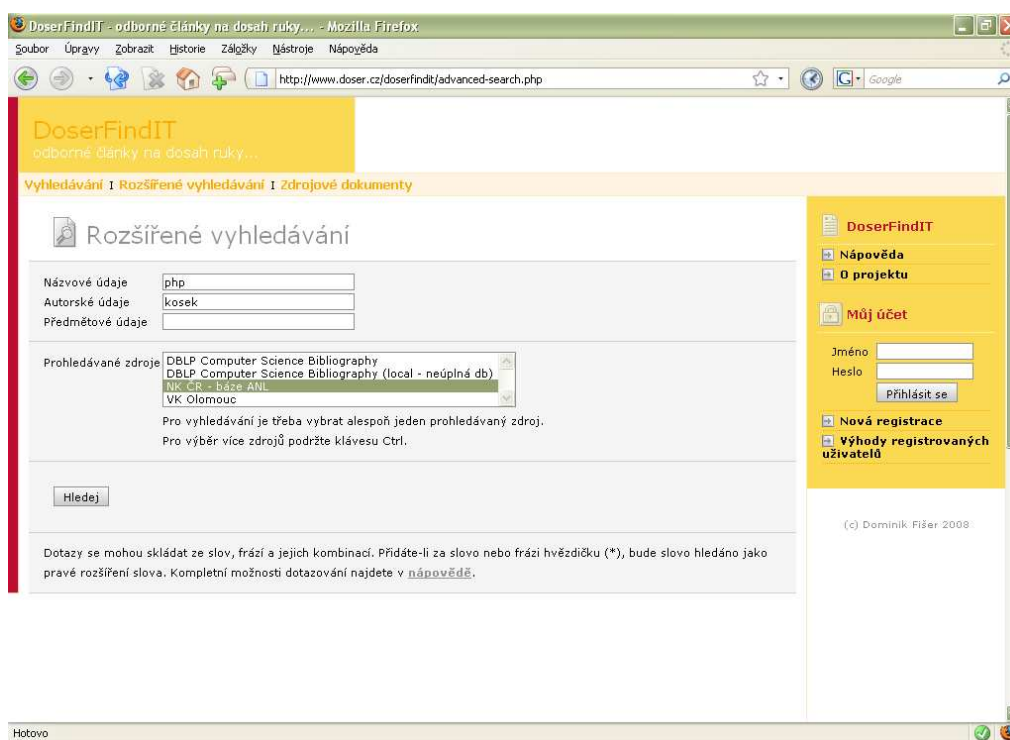

Obrázek 5.1 Stránka základního vyhledávání

5.1.3 Rozšířené vyhledávání

Rozšířené vyhledávání umožňuje hledání podle specifitějších parametrů než jednoduché vyhledávání. Je možno zadat hledaná slova nebo fráze do polí *Názvové údaje*, *Autorské údaje* nebo *Předmětové údaje*. Pole jsou prohledávána v konjunkci, tedy zadáte-li do pole *Názvové údaje* slovo „php“ a do pole *Autorské údaje* slovo „kosek“, budou hledány záznamy, které obsahují v autorských údajích řetězec „kosek“ a současně v názvových údajích řetězec „php“. Další pole na rozdíl od základního vyhledávání prohledávána nejsou.

Stejně jako u jednoduchého vyhledávání je třeba ještě vybrat prohledávané zdroje, vždy alespoň jeden zdroj, jinak budete požádání o výběr zdroje. Více zdrojů lze vybrat podržením klávesy *Ctrl* a vybráním více položek. Hledání zahájíte stisknutím tlačítka *Hledej*.

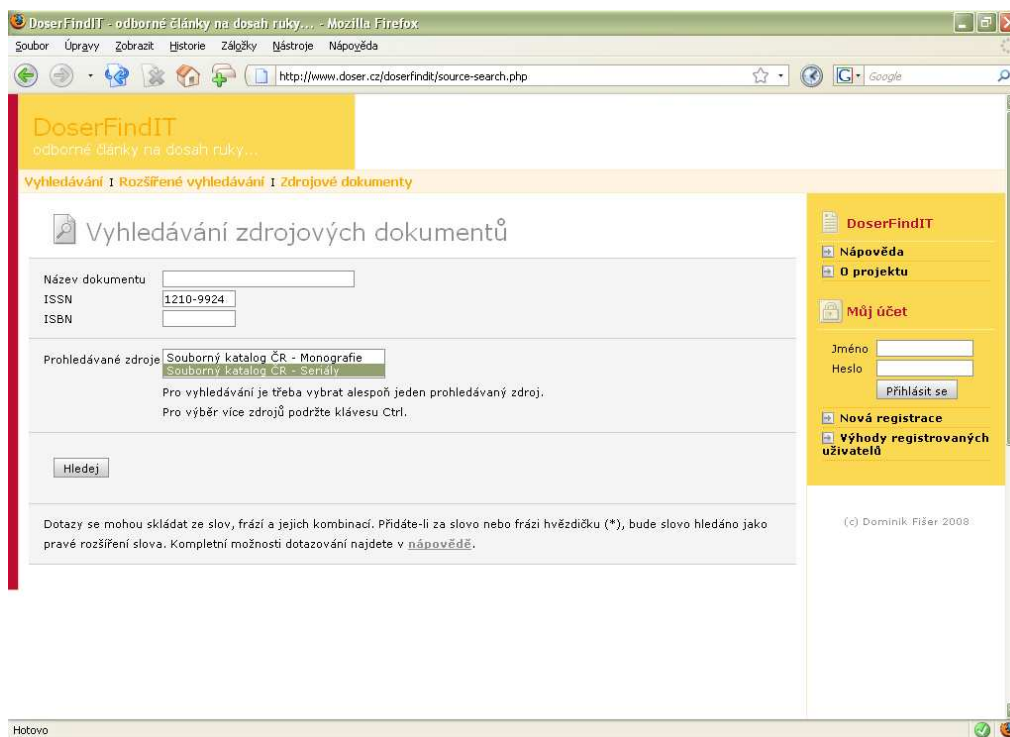
Obrázek 5.2 Stránka rozšířeného vyhledávání

5.1.4 Vyhledávání zdrojových dokumentů

Vyhledávání zdrojových dokumentů umožňuje hledání podle názvu dokumentu a čísel ISSN nebo ISBN. Prohledávané zdroje se ale od zdrojů pro vyhledávání článků liší. Toto vyhledávání slouží především k zjištění informací o dostupnosti dokumentu, který obsahuje hledaný článek, v knihovnách.

Pole *Název dokumentu*, *ISSN* a *ISBN* jsou prohledávána v konjunkci. Znáte-li tedy číslo ISSN nebo ISBN, je lepší vyplnit pouze tato pole. ISBN jednoznačně identifikuje knižní titul. ISSN identifikuje pokračující zdroje.

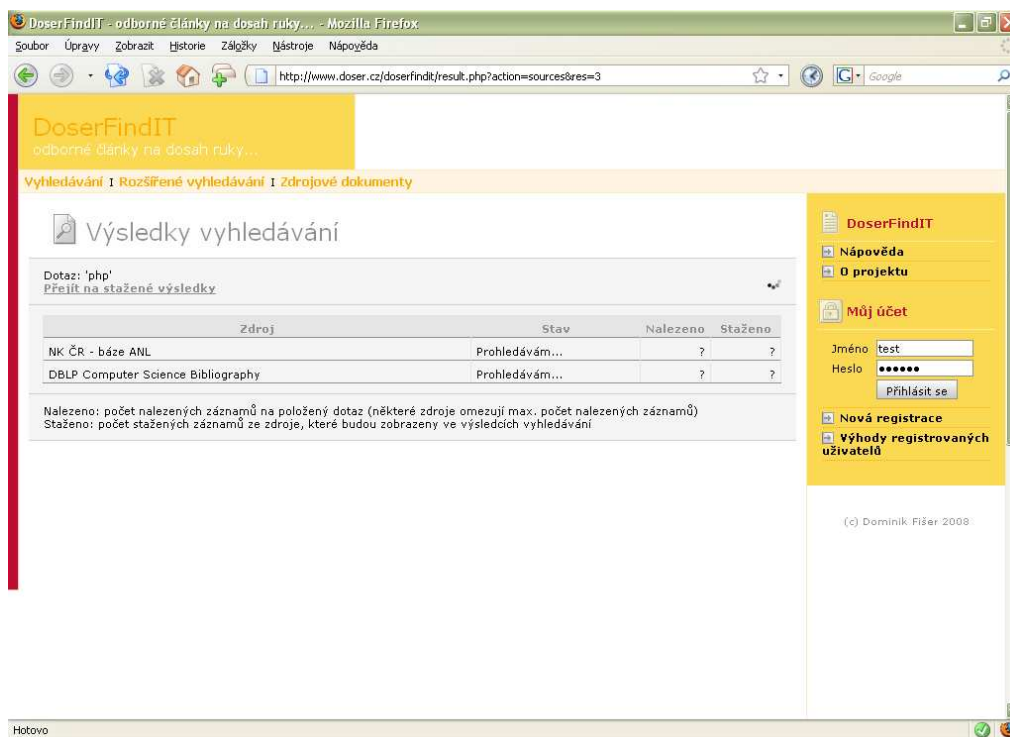
Stejně jako u vyhledávání článků je třeba vybrat prohledávané zdroje, vždy alespoň jeden zdroj, jinak budete požádáni o výběr zdroje. Více zdrojů lze vybrat podržením klávesy *Ctrl* a vybráním více položek. Hledání zahájíte stisknutím tlačítka *Hledej*.

Obrázek 5.3 Stránka vyhledávání zdrojových dokumentů

5.1.5 Výsledky vyhledávání – přehled prohledávaných zdrojů

Po spuštění vyhledávání je zobrazena stránka s přehledem prohledávaných zdrojů a aktuálním stavem vyhledávání, který se automaticky obnovuje. V tabulce jsou zobrazeny prohledávané zdroje, stav vyhledávání a také počet nalezených a stažených záznamů, pokud už bylo vyhledávání ukončeno. V případě chyby nebo nedostupnosti zdroje je tato informace vypsána ve sloupci Stav. Probíhající vyhledávání je indikováno rotujícím kruhem vpravo nad tabulkou a stavem zdroje *Prohledávám...*

Obrázek 5.4 Stránka přehledu prohledávaných zdrojů během vyhledávání

Počet nalezených záznamů odpovídá počtu vrácených výsledků z prohledávaného zdroje na položený dotaz. Tento počet může být prohledávaným zdrojem omezen. Počet stažených záznamů udává, kolik prvních z nalezených záznamů bylo skutečně staženo a bude vypsáno ve stažených výsledcích. Maximální počet stažených záznamů je limitován aplikací.

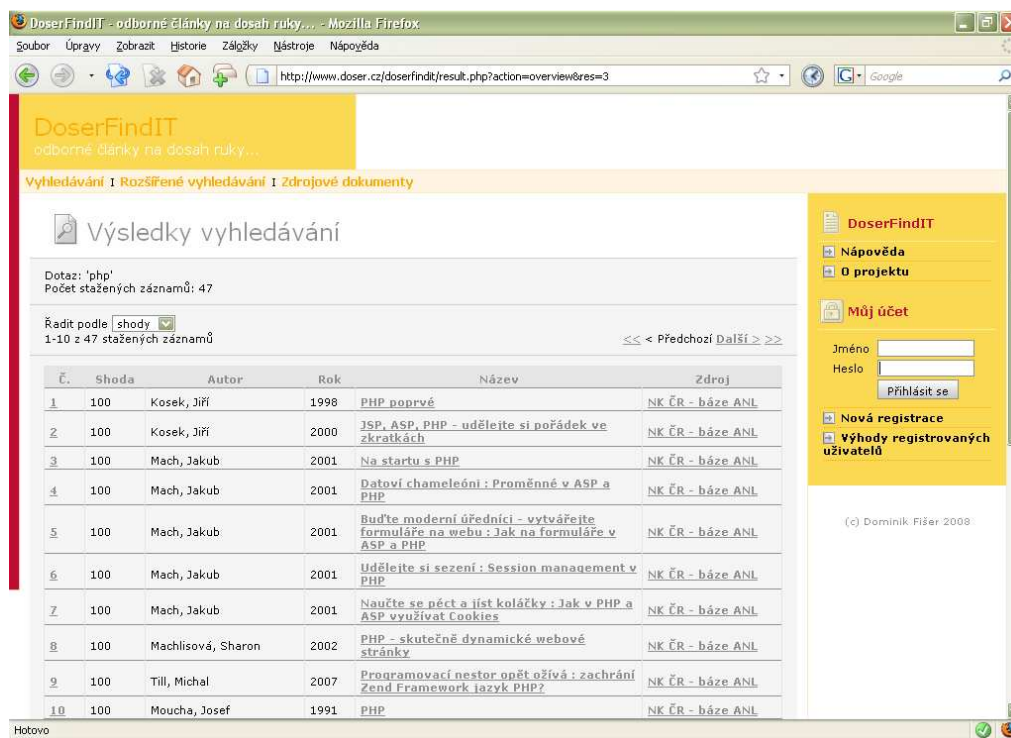
Na stažené výsledky přejdete kliknutím na odkaz *Přejít na stažené výsledky* vlevo nad tabulkou. Přejdete-li na stažené výsledky a prohledávání stále probíhá, budou dosud nestažené záznamy vypsány v tabulkovém přehledu okamžitě, jakmile budou staženy.

Pokud prohlížeč nepodporuje JavaScript nebo je zakázán, výsledky vyhledávání nebudou automaticky aktualizovány. Pak je nutné stránku obnovit ručně kliknutím na odkaz *Aktualizovat stavy vyhledávání*, který bude v tomto případě vypsán nad tabulkou.

5.1.6 Výsledky vyhledávání – tabulkový přehled

Tabulkový přehled zobrazuje základní údaje ze záznamů – název, rok, autory a jméno prohledávaného zdroje. V případě vyhledávání zdrojových dokumentů jsou vypsané údaje – název, nakladatel, rok, ISSN/ISBN a jméno prohledávaného zdroje. Záznamy jsou standardně řazeny dle vypočítané shody záznamu s položeným dotazem. Řazení záznamů je možné změnit, a to pouhým vybráním z nabídky *Řadit podle*. Na výběr jsou možnosti – podle *autora*, *názvu*, *shody*, *roku* nebo *zdroje*., u zdrojových dokumentů podle *nakladatele*, *názvu*, *shody* nebo *zdroje*. Řazení je lexikografické.

Shoda záznamu zohledňuje výskyt a přesnost výskytu hledaného výrazu v prohledávaném poli. V případě jednoduchého vyhledávání se s dotazem porovnávají pouze údaje v názvových, autorských a předmětových polích. Pozitivně je zohledněno i pořadí záznamu v sadě výsledků získaných ze zdroje a současný výskyt výrazu v názvových a předmětových polích. Shoda nabývá hodnot 0 až 100 bodů – odstupňovaných po 10 bodech.

The screenshot shows the DoserFindIT search results page in a Mozilla Firefox browser. The search query is 'php' and 47 records were found. The results are sorted by 'shody' (relevance). The table displays the following data:

Č.	Shoda	Autor	Rok	Název	Zdroj
1	100	Kosek, Jiří	1998	PHP poprvé	NK ČR - báze ANL
2	100	Kosek, Jiří	2000	JSP, ASP, PHP - udělejte si pořádek ve zkratkách	NK ČR - báze ANL
3	100	Mach, Jakub	2001	Na startu s PHP	NK ČR - báze ANL
4	100	Mach, Jakub	2001	Datová chameleoní: Proměnné v ASP a PHP	NK ČR - báze ANL
5	100	Mach, Jakub	2001	Bud'te moderní úředníci - vytvářejte formuláře na webu: Jak na formuláře v ASP a PHP	NK ČR - báze ANL
6	100	Mach, Jakub	2001	Udělejte si sezení: Session management v PHP	NK ČR - báze ANL
7	100	Mach, Jakub	2001	Naučte se pít a jíst koláčky: Jak v PHP a ASP využívat Cookies	NK ČR - báze ANL
8	100	Machlisová, Sharon	2002	PHP - skutečně dynamické webové stránky	NK ČR - báze ANL
9	100	Till, Michal	2007	Programovací nestor opět ožívá: zachrání Zend Framework jazyk PHP?	NK ČR - báze ANL
10	100	Moucha, Josef	1991	PHP	NK ČR - báze ANL

Obrázek 5.5 Stránka tabulkového přehledu - články

Pokud je stažených záznamů více, než se vejde na jednu stránku, automaticky se v záhlaví i zápatí tabulky zobrazí navigační lišta, pomocí které

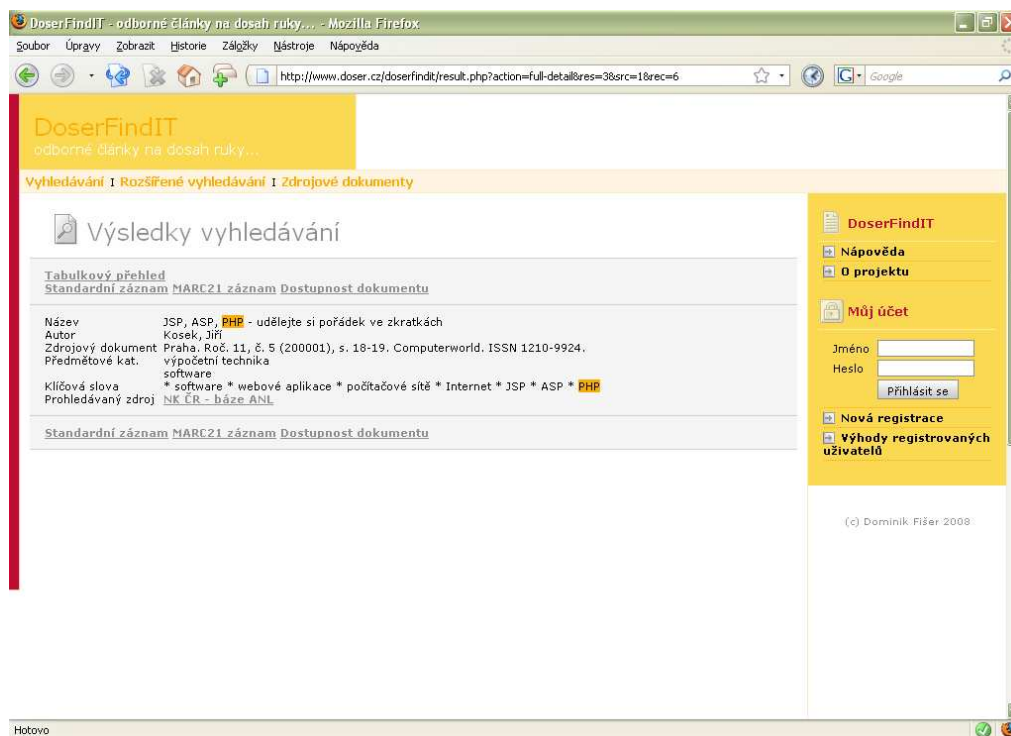
je možno přejít na první (<<), předcházející (< *Předchozí*), další (*Další* >) nebo poslední stránku (>>).

Pro detailní zobrazení záznamu stačí kliknout na číslo záznamu v prvním sloupci tabulky nebo na název dokumentu. Na webové stránky prohledávaného zdroje se přejde kliknutím na název zdroje v posledním sloupci, tento odkaz vede mimo stránky aplikace.

Stažené záznamy se na serveru standardně uchovávají po dobu půl hodiny od poslední aktivity uživatele v aplikaci, tedy od posledního zobrazení stránky nebo vypnutí prohlížeče. V případě neaktivity bude právě zobrazená stránka automaticky přesměrována na úvodní stránku aplikace.

5.1.7 Detailní záznam

Přejdeme-li z tabulkového přehledu na detailní zobrazení záznamu, je zde na výběr ze dvou možných výpisů záznamu – standardního záznamu nebo MARC21 záznamu. Způsob výpisu záznamu lze vybrat kliknutím na příslušné odkazy v záhlaví záznamu *Standardní záznam* a *MARC21 záznam*. Zpět na tabulkový přehled je možno přejít kliknutím na odkaz *Tabulkový přehled*.

Obrázek 5.6 Stránka se standardním detailním výpisem záznamu článku

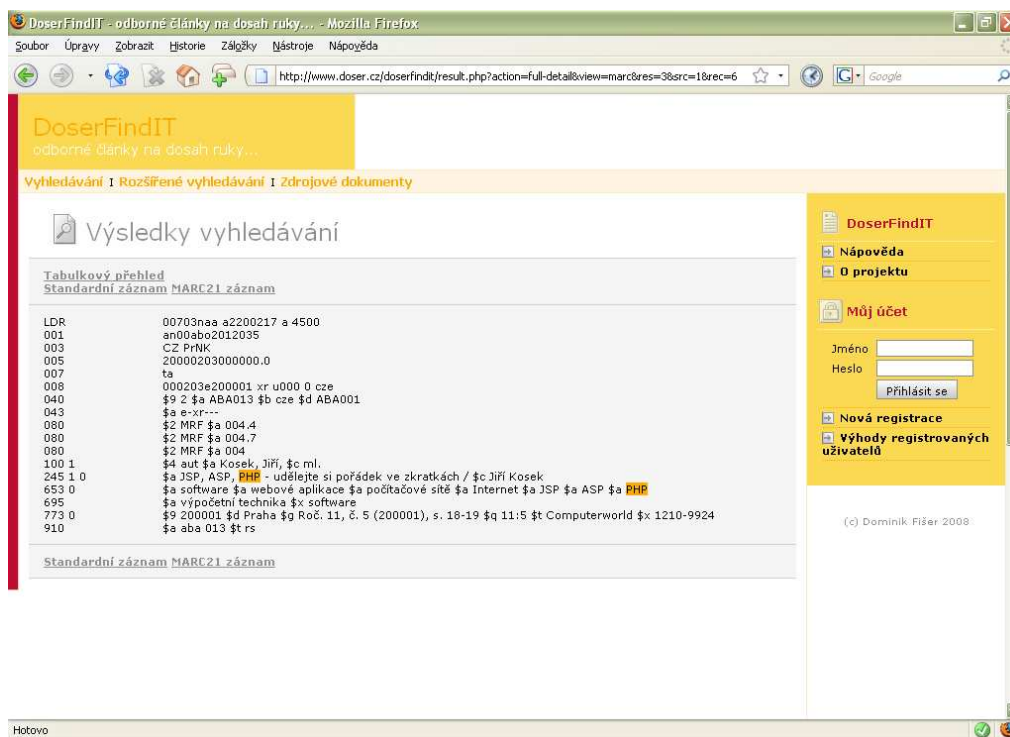
Standardní záznam, který se zobrazuje primárně, obsahuje výběr podstatných informací k dokumentu. Pokud jsou adresy k dispozici, je záznam doplněn o odkazy na plný text dokumentu, na záznam v prohledávaném zdroji a na vyhledávací rozhraní prohledávaného zdroje. Odkazy jsou vypsané na konci záznamu.

Jedná-li se licencované dokumenty, je možné, že zdroje budou vyžadovat pro přístup k plným textům přihlášení, registraci nebo zaplacení poplatku. Adresy plných textů jsou získávány z prohledávaných zdrojů, a je tedy možné narazit na již neplatné odkazy, pokud nejsou zdrojové databáze aktuální.

Zpřístupňuje-li prohledávaný zdroj záznamy on-line, je možné přejít přímo na záznam v prohledávaném zdroji. Jinak je možné využít odkaz na vyhledávací rozhraní zdroje a pomocí něj dohledat záznam ručně.

Kliknutím na odkaz *Dostupnost dokumentu* v záhlaví záznamu přejdete na stránku rozšíření Dostupnost dokumentu, které uživateli umožňuje dohledat zdrojový dokument a usnadňuje zjištění dostupnosti dokumentu. Rozšíření je popsáno v následující podkapitole.

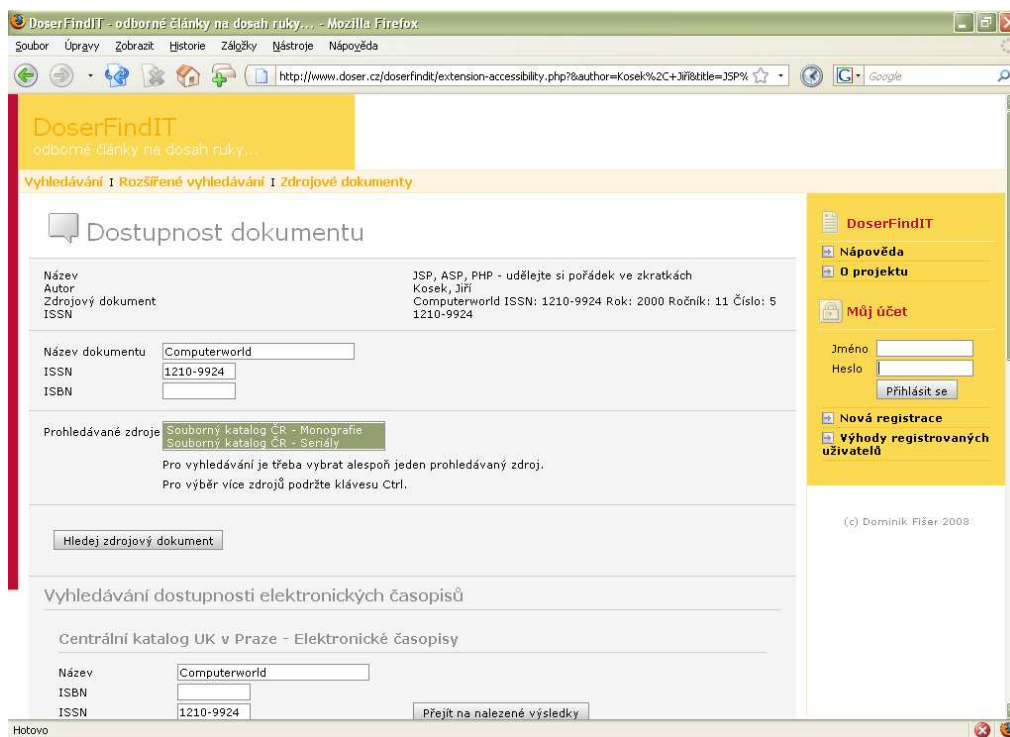
MARC21 záznam zobrazuje kompletní záznam ve formátu MARC21, což je jeden z knihovnických katalogizačních formátů. Pokud by chyběly některé informace ve výpisu standardního záznamu, určitě budou k nalezení zde, tedy pokud je prohledávaný zdroj poskytl.

Obrázek 5.7 Stránka s detailním výpisem MARC záznamu

5.1.8 Rozšíření Dostupnost dokumentu

Rozšíření Dostupnost dokumentu má za úkol pomoci uživateli dohledat zdrojový dokument a jeho nejsnáze získatelnou kopii. V záhlaví jsou vypsány informace, které se aplikaci podařilo ke článku nebo zdrojovému dokumentu zjistit. Formulářová pole jsou nalezenými údaji předvyplněna, ale můžete je editovat podle potřeby.

Obrázek 5.8 Stránka rozšíření Dostupnost dokumentu

Dokument je možno hledat ve zdrojových dokumentech, v elektronických časopisech, v periodikách nebo pomocí doplňujícího vyhledávání ve vyhledávačích – specializovaném Google Scholar nebo obecném Google.

Vyhledávání ve zdrojových dokumentech je přístupné pouze pro články a jedná se o stejné vyhledávání jako vyhledávání zdrojových dokumentů přístupné z hlavního menu aplikace. Pokud znáte typ dokumentu, můžete omezit výběr prohledávaných zdrojů pouze na odpovídající databáze. Je-li známé ISSN nebo ISBN, je lepší nechat pole *Název dokumentu* prázdné.

Vyhledávání elektronických časopisů umožňuje vyhledávání v Centrálním katalogu UK v Praze, elektronických časopisech přístupných v knihovně MFF UK v Praze a v databázích SFX Portálu elektronických časopisů – UK v Praze a volně přístupné časopisy. Kliknutím na tlačítko *Přejít na nalezené výsledky* se v novém okně zobrazí nalezené výsledky v nativním prostředí vyhledávacího rozhraní zdroje.

Centrální katalog UK v Praze poskytuje informace o dostupnosti zdroje z knihovny ve sloupci *Poskytovatel*. Podrobnosti o dostupnosti nalezených elektronických časopisech MFF UK zjistíte kliknutím na název

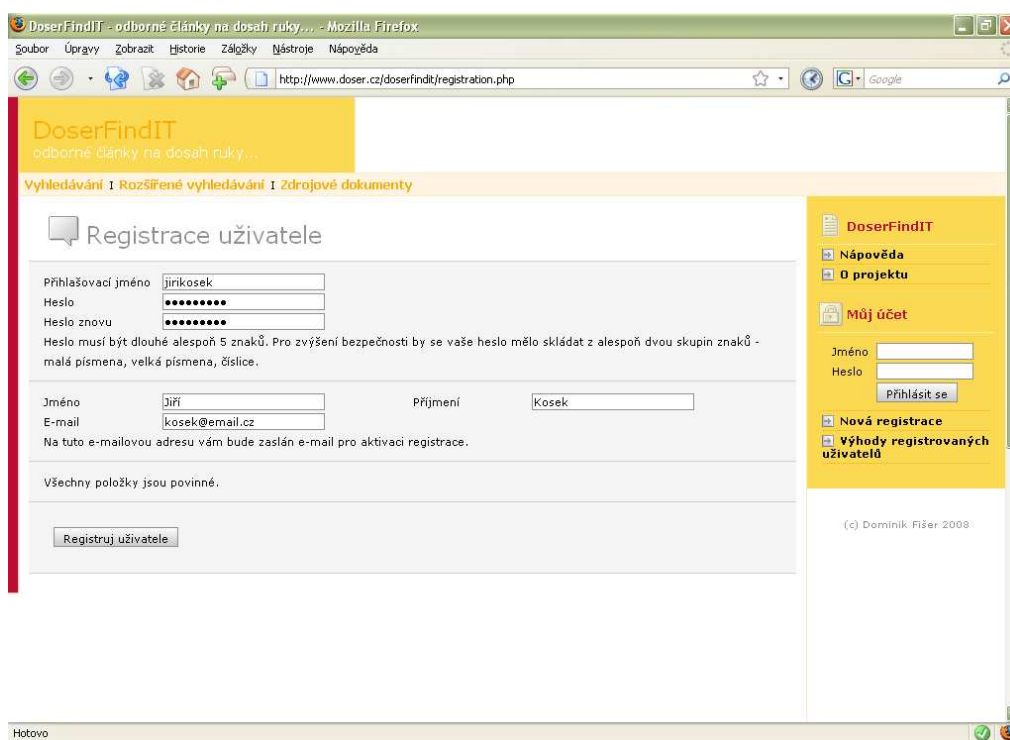
časopisu v prvním sloupci tabulky. Na SFX portálu stačí kliknout na název nalezeného časopisu a zobrazí se okno s přehledem on-line dostupných plných textů časopisu z daného počítače.

Vyhledávání periodik zpřístupňuje vyhledávání v Centrálním katalogu UK v Praze v databázi periodik. Kliknutím na tlačítko *Přejít na nalezené výsledky* se v novém okně zobrazí nalezené výsledky v nativním prostředí centrálního katalogu. Informace o umístění exemplářů dokumentu a jejich dostupnosti získáte kliknutím na odkaz ve sloupci *Exempláře* v tabulce nalezených záznamů.

Doplňující vyhledávání poskytuje rozhraní pro vyhledávání v obecném vyhledávači Google nebo specializovaném vyhledávači odborné literatury Google Scholar. Pole *Hledaný výraz* můžete předvyplnit požadovanými údaji kliknutím na jeden z odkazů nad formulářovým polem. Služba Google Scholar umožňuje k nalezeným záznamům vypsat i odkazy na knihovny, které má uživatel nastavené v předvolbách služby Scholar.

5.1.9 Registrace uživatelů

Registraci nového uživatele začnete vyplněním registračního formuláře, na který se dostanete kliknutím na odkaz *Nová registrace* v pravém menu v oddílu *Můj účet*. Je třeba vyplnit všechny položky formuláře, především platnou e-mailovou adresu, na kterou bude zaslán e-mail s odkazem pro aktivaci uživatelského účtu. Uživatelské jméno musí být v rámci aplikace jedinečné. Pokud zvolíte již existující uživatelské jméno, budete upozorněni zprávou *Neplatné uživatelské jméno*. Heslo musí být delší než 5 znaků. Je ale vhodné volit delší a bezpečná hesla.

Obrázek 5.9 Stránka registrace

Po úspěšné registraci bude na uvedenou e-mailovou adresu odeslána zpráva s odkazem pro aktivaci účtu. Na aktivaci uživatelského účtu máte 3 dny, poté bude neaktivovaná registrace smazána. Před provedenou aktivací je uživatelský účet neaktivní a nelze se na něj přihlásit.

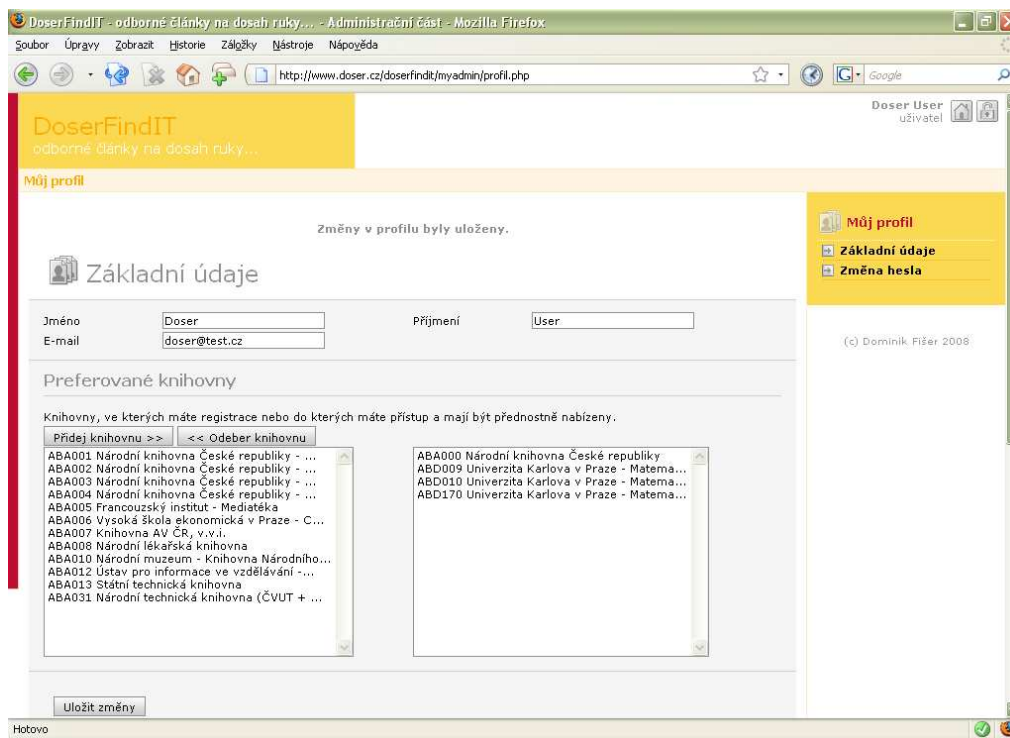
Výhody registrovaných uživatelů jsou popsány v nápovědě, do které se nejjednodušeji dostanete kliknutím na odkaz *Výhody registrovaných uživatelů* v pravém menu v oddílu *Můj účet*.

Přihlášení k uživatelskému účtu je možné vyplněním uživatelského jména a hesla do formuláře v pravém menu v oddílu *Můj účet*. Po úspěšné aktivaci a prvním přihlášení je možné doplnit uživatelský profil o další údaje. Popis administračního rozhraní a jeho možností je uveden v následující podkapitole.

5.2 Vyhledávací portál - administrační rozhraní

Administrační rozhraní zpřístupňuje registrovaným uživatelům správu jejich uživatelského profilu. Uživatelský profil zobrazíte kliknutím na odkaz *Můj profil* v hlavním horizontálním menu. Jednotlivé části profilu jsou

přístupné přes pravé menu. Přecházet mezi administračním a vyhledávacím rozhraním je možné kliknutím na ikonku s domečkem v pravém horním rohu okna. Kliknutím na vedlejší ikonu se zámek se z aplikace odhlásíte a budete dále pracovat jako neregistrovaný uživatel.

Obrázek 5.10 Stránka Můj profil – Základní údaje

Část *Základní údaje* zpřístupňuje údaje uvedené při registraci a preferované knihovny uživatele. Všechny uvedené údaje je možné upravovat. Preferované knihovny přidáte do svého profilu vybráním knihovny z levého sloupce všech knihoven a stisknutím tlačítka *Přidej knihovnu >>*. Takto můžete vložit libovolný počet knihoven. Stejně funguje i odebírání knihoven. Vyberete knihovnu v pravém sloupci vašich preferovaných knihoven a stisknutím tlačítka *<< Odeber knihovnu* ji přesunete do seznamu všech knihoven. Všechny provedené změny se uloží až stisknutím tlačítka *Uložit změny*. Pokud je zdrojový dokument k dispozici ve vámi preferované knihovně, je tato skutečnost v detailním výpisu záznamu zvýrazněna.

Uživatel má také možnost změnit své heslo, a to v části *Změna hesla*. Postačí zadat původní, nově zvolené heslo a změnu potvrdit stisknutím tlačítka *Změnit heslo*.